

Katse vasikkaan!

Asiaa navan ympäriltä

Vasikoiden napasairaudet

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

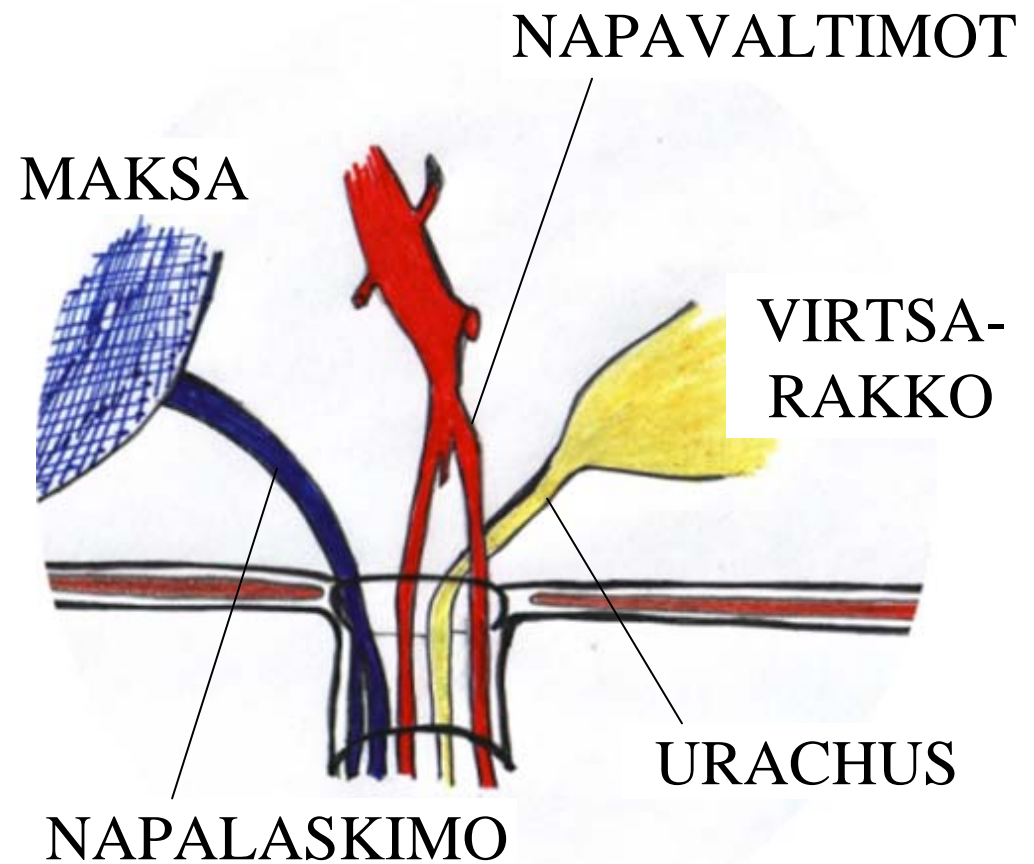

- Navan rakenne
- Navan paraneminen
- Vuotava napa
- Napatulehdus
- Napatyrä
- Napaleikkaus
- Urachusfisteli

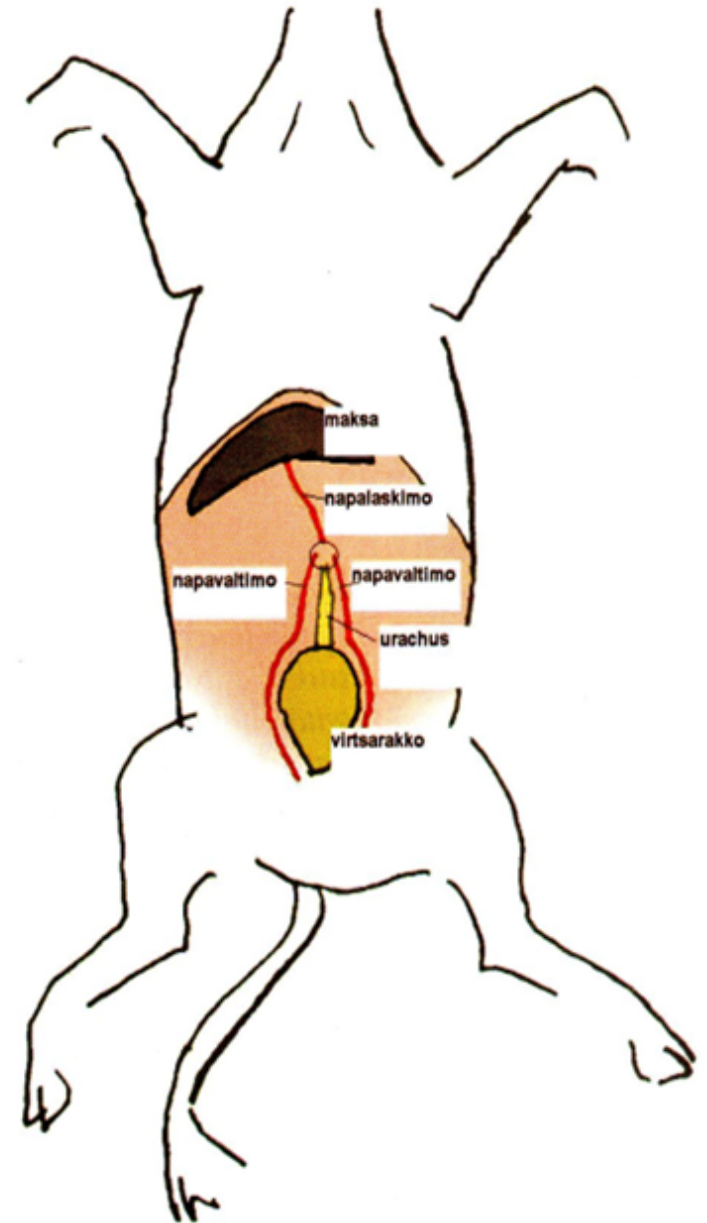
Napanuora – yhteys emän ja sikiön välillä

- Vasikan kaasujenvaihto, ravinnonsaanti ja jätehuolto
- Napavaltimot: kuona-aineet ja happiköyhä veri istukkaan
- Napalaskimo: happi- ja ravinnerikas veri sikiöön
- Urachus: virtsarakosta yhteys sikiönesteeseen

Syntymän jälkeen

- Syntymähetkellä napanuora venyy ja katkeaa
- Napavaltimot sulkeutuvat ja vetäytyvät vatsaonteloon
- Napalaskimo jää napaan ja kuivuu vähitellen maksan kiinnityssiteeksi
- Vatsanpeitteet sulkeutuvat muutamassa päivässä syntymän jälkeen

Navan paraneminen

- Navan paranemista hidastavat:
 - Huono hygienia syntymähetkellä
 - Vastasyntyneen heikkous
 - Riittämätön ternimaidon saanti
 - Geneettinen alttius
 - Huono karjanhoito
- Vastasyntyneen napa on mikrobeille erinomainen kasvualusta ja kulkureitti elimistöön!

Vuotava napa

- Desinfioi napa esim. laimealla jodiliuoksella tai klorheksidiinillä
- Sido napa tukevalla langalla n. 3 cm navan juuresta
- Lanka voidaan poistaa muutaman päivän kuluttua

Navan kuivuminen

- Napa voi olla kostea muutamia päiviä syntymän jälkeen
 - Altis tulehtumaan
 - Kuiva, puhdas vasikkakarsina!
- Napanuora kuivuu ja irtoaa noin viikossa
- Terve napa-alue on huomaamaton
- Ohut sidekudosjuoste tunnettavissa

Napa on infektioportti!

- Napainfektiot kehittyvät kahden ensimmäisen elinviikon aikana
- Napatulehdusten esiintyvyys on 5-15%
- Napatulehdusvasikat kasvavat 96 g huonommin / vrk kuin terveet

Napa on infektioportti!

- Tulehdus voi olla vatsaontelon ulkopuolinen tai sisäpuolinen
- Tulehdus voi levitä maksaan, niveliin, keuhkoihin, sydämeen, aivoihin
- Pahimmillaan yleistynyt tulehdus, joka tappaa vasikan

Napatulehduksen oireet

Tulehtunut napa on

- suurentunut
- kosketusarka
- valuttaa märkää / virtsaa

Napatulehduksen oireet

Vasikalla voi olla yleisoireita:

- Kuumeilu
- Apaattisuus, imee huonosti
- Heikko kasvu
- Selkä köyryssä, vaikea kävely
- virtsaamisvaikeudet

Napatulehdusdiagnoosi

- Alle 3 viikon ikäisellä vasikalla on yli 3 cm paksuinen napavarssi
- Yli 3 viikon ikäisellä vasikalla on yli 2 cm paksuinen napavarssi

Napatulehdusdiagnoosi

- Ultraäänitutkimus
- Kirurginen avaus ainoa tapa päästä diagnoosiin tulehduksen laajuudesta
- Vasikan verinäytteen tulehdusarvot:
fibrinogeeni

Napatulehduksen aiheuttavat vasikan lähiympäristön bakteerit

Puhdas, kuiva ympäristö ja vasikan
hyvä vastustuskyky parhaat keinot
ennaltaehkäistä napaongelmia

Napatulehduksen hoito

- Karvojen ajo, navan pesu ja desinfiointi (laimea jodiliuos, klorheksidiini)
- Kuumeileva vasikka laitetaan antibiootille (penisilliini 5 vrk ajan)
- Vatsaontelon puoleiset tulehdukset voivat vaatia kirurgisen hoidon
- Napalaskimosta maksaan levinneillä tulehduksilla ennuste on huono

Napapaise

- Ohutseinäinen paise voidaan avata kirurgisesti
 - Avattua paisetta huuhdellaan 2 viikon ajan laimealla desinfiointiliuoksella
 - Antibioottikuuri
- Paksuseinäiset paiseet pyritään poistamaan leikkauksella ehjinä
 - Leikkauksessa varmistetaan, ettei tulehdus ole levinnyt napasuonia pitkin

Navan kautta maksaan levinnyt paise

Napatyrä

- Navan sairauksista tavallisin
- Perinnöllinen
- 1,9-3,8% vasikoista
- Harvinaisin Hereford- ja Aberdeen Agnus-roduilla

Napatyrä

- Navan sisempi rengas sulkeutuu epätäydellisesti
- Tulehdus altistaa: heikentynyt seinämä
 - 45%:lla tyrävasikoista on myös napatulehdus
- Diagnoosi: tyrän massan saa työnnettyä vatsaonteloon ja tyräportin tuntee sormin

Napatyrän hoito

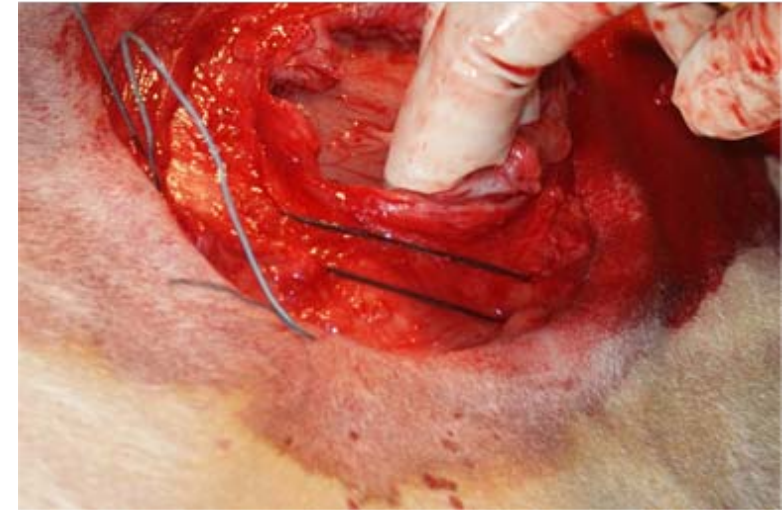
- Jos tyrämassa työnnettävissä vatsaonteloon ja tyräportti < 2 sormen mentävä, voidaan tilannetta seurata
 - Mahdollinen napatulehdus hoidettava!
- Isot tyrät (yli 2 sormen mentävä) leikataan
 - Tyräportti suljetaan kirurgisesti
 - Ennuste hyvä, mikäli navassa ei ole napajuosteita pitkin levinnyttä tulehdusta

Napaleikkaus

Leikkaus alkaa vasikan esirauhoituksella ja leikkausalueen karvojen ajamisella.

Napaleikkaus

Urachusfisteli

- Virtsarakon sikiöaikainen putki napaan ei sulkeudu normaalisti
- Navasta valuu virtsaa
- Harvinainen
- Putki suljetaan kirurgisesti